

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Marcin Krajewski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. M.
przy uczestnictwie D. G.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 stycznia 2022 r.,
zażalenia uczestniczki
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 11 sierpnia 2021 r., sygn. akt II WSC [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki postępowania D.G. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 21 kwietnia 2021 r. w sprawie z wniosku A. M. o podział majątku wspólnego.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna jest dopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej 150 000 zł. Uczestniczka określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na 149 033,95 zł, co stało się przyczyną odrzucenia skargi kasacyjnej.

Od postanowienia Sądu Okręgowego zażalenie wniosła uczestniczka, podnosząc, że 16 sierpnia 2021 r., a więc jeszcze przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, złożyła pismo, w którym sprostowała wartość przedmiotu zaskarżenia, określając ją na 269 846,13 zł. Wskazana przez skarżącą pierwotnie wartość przedmiotu zaskarżenia nie była wiążąca dla Sądu drugiej instancji ani nie jest wiążąca dla Sądu Najwyższego, a Sąd Apelacyjny powinien dokonać jej sprawdzenia. Na tej podstawie skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego wraz z odsetkami według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c. w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna przysługuje od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Przy określaniu wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym, na podstawie art. 398²¹ k.p.c. należy odpowiednio stosować art. 368 § 2 zd. 2 k.c., zgodnie z którym wartość ta może być oznaczona na kwotę wyższą od wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie jedynie wtedy, gdy powód rozszerzył powództwo lub sąd orzekł ponad żądanie. Na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. przepisy te mają odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu nieprocesowym.

W związku z powyższą regulacją w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wartość przedmiotu zaskarżenia, rozstrzygająca o dopuszczalności skargi kasacyjnej, co do zasady nie może być wyższa od wartości przedmiotu zaskarżenia określonego w apelacji. Jedynie wyjątkowo, jeżeli powód (wnioskodawca) w ramach uprawnień wynikających z art. 383 k.p.c. rozszerzył żądanie pozwu albo jeżeli sąd drugiej instancji wykroczył poza granice apelacji i

orzekł o świadczeniu w większym rozmiarze niż zgłoszone w apelacji, wartość zaskarżenia skargą kasacyjną może przekraczać wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną w apelacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2010 r., II CSK 561/09, i przywołane w nim liczne orzecznictwo, a także późniejsze postanowienia Sądu Najwyższego z 3 lipca 2015 r., IV CZ 25/15; z 23 sierpnia 2012 r., II CSK 764/11; z 12 stycznia 2012 r., II CZ 104/11, i z 22 października 2010 r., V CSK 160/10).

Wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji uczestniczki złożonej w niniejszej sprawie została oznaczona na 119 035 zł. Jak można wywieść z treści apelacji, wartość ta została wyliczona w wyniku zsumowania kwoty 1 749,49 zł, o którą uczestniczka chciała podwyższyć kwotę spłaty należną jej od wnioskodawcy na podstawie punktu IV zaskarżonego postanowienia Sądu pierwszej instancji, oraz kwoty 117 285,88 zł, o którą uczestniczka chciała obniżyć kwotę spłaty przypadającej od niej na rzecz wnioskodawcy na podstawie punktu VI tego samego postanowienia. Apelacja uczestniczki została uwzględniona w odniesieniu do tej pierwszej kwoty, natomiast w pozostałym zakresie apelację oddalono. Skarga kasacyjna uczestniczki odnosiła się wyłącznie do tej części postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 21 kwietnia 2021 r., w której oddalono jej apelację. W tym stanie rzeczy wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może być wyższa niż 117 286 zł.

Powyższego wniosku nie zmienia to, że w apelacji uczestniczka dodatkowo zażądała ustalenia, iż dokonała nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 305 120,49 zł, oraz zasądzenia z tego tytułu od uczestnika kwoty 152 560,25 zł. Pomijając kwestię dopuszczalności zgłoszenia tego roszczenia po raz pierwszy w apelacji, należy wskazać, że powinno ono znaleźć odzwierciedlenie we wskazanej w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia. Skoro zaś wartość zaskarżenia oznaczona przez uczestniczkę nie uwzględniała tego roszczenia i nie została następnie zweryfikowana, stała się ona wiążąca i nie może być podwyższana na etapie wnoszenia skargi kasacyjnej na potrzeby określenia jej dopuszczalności.

W związku z powyższym na marginesie można zauważyć, że ostatecznie w piśmie z 8 grudnia 2020 r. roszczenie uczestniczki o zapłatę kwoty 152 560,25 zł zostało przez nią sformułowane jedynie jako roszczenie ewentualne, na wypadek „niemożliwości uwzględnienia” żądania apelacji odnoszącego się do punktu VI postanowienia Sądu pierwszej instancji. W związku z tym oczywiście nieprawidłowy jest stosowany obecnie przez uczestniczkę zabieg sumowania wartości roszczenia podstawowego (117 285,88 zł) i ewentualnego (152 560,25 zł) dla określenia łącznej wartości przedmiotu zaskarżenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lutego 2015 r., I CZ 123/14; z 28 października 2008 r., I PZ 25/08, OSNP 2010, nr 5–6, poz. 70; z 6 grudnia 2006 r., IV CZ 96/06).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Sąd Najwyższy nie orzekał o kosztach postępowania zażaleniowego, gdyż ze względu na kolejną skargę kasacyjną wniesioną przez uczestniczkę 16 sierpnia 2021 r., której został nadany bieg, postanowienie niniejsze nie kończy postępowania w sprawie.